

У К Р А Ї Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

Р І Ш Е Н Н Я

**Про підтримку клопотання Одеської обласної державної адміністрації
про оголошення природних територій Куяльницького лиману
Одеської області курортом державного значення
«Куяльницький лиман»**

Відповідно до частини 2 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та статті 9 Закону України «Про курорти» обласна рада

ВИРІШИЛА:

Підтримати клопотання Одеської обласної державної адміністрації про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення «Куяльницький лиман».

Голова обласної ради

М.В. Шмушкович

23 грудня 2014 року
№ 1267-VI

Обґрунтування оголошення природної території Куяльницького лиману курортом державного значення – курорт «Куяльницький лиман»

Куяльницький лиман – унікальний водний об'єкт загальнодержавного значення, віднесений рішеннями Уряду до категорії лікувальних, який має великі рекреаційні, туристичні, бальнеологічні, лікувальні природні ресурси, що складають потужний потенціал соціально-економічного розвитку прилеглих до нього територій Одеської області та всієї України.

Курортна територія відноситься до Куяльницької медичної підзони, медична спрямованість якого визначається наявністю пелоїдів та ропи Куяльницького лиману, мінеральних вод Куяльницького родовища та кліматичних умов, які об'єднують властивості морського та степового типу. Отже, до природних лікувальних ресурсів цієї території відносяться:

- мінеральні води Куяльницького родовища (свр. № 9, 15, 16, 8, 10);
- лікувальні грязі (пелоїди південної частини Куяльницького лиману);
- ропа Куяльницького лиману;
- унікальні кліматичні умови.

Пелоїди і ропа південної частини Куяльницького лиману мають позитивні медичні (бальнеологічні) висновки ДУ «Український НДІ медичної реабілітації та курортології МОЗ України» на використання у лікувальній практиці (висновки від 10.12.2008р. № 224 та № 225).

Мінеральні води Куяльницького родовища (свр. № 10 та 16) також мають позитивні висновки щодо їх медико-біологічної оцінки при використанні курортним закладом ДП «Клінічний санаторій ім. Пирогова» ЗАТ «Укрпрофоздоровниця» (медичні (бальнеологічні) висновки від 10.03.2009р. № 241 та 242).

Державною службою геології та надр України для ДП «Клінічний санаторій ім. Пирогова» надані спеціальні дозволи на користування перерахованими вище лікувальними природними ресурсами:

- на видобування мінеральних лікувальних вод (свр. № 10, 15, 16) - дозволи від 27.03.2009р. за № 4956 та № 4957;
- на видобування лікувальних грязей (пелоїдів) Куяльницького лиману (ділянки № 1 та 2) – дозвіл від 27.03.2009р. за № 4955;
- на видобування поверхневої ропи лиману для лікувального застосування – дозвіл від 23.09.2012р. за № 5637.

Лікувальні природні ресурси (ропа і пелоїди) Куяльницького лиману за своїми властивостями не поступаються за якістю ропі та грязям Мертвого моря, але на сьогодні ці ресурси водойми опинилися під загрозою повної або часткової втрати.

Бальнеологічне значення грязі та ропи Куяльницького лиману було відоме ще на початку ХІХ ст., а використання грязі для лікування починається з

1833 р. в спеціальній грязьовій лікарні. До цього лікування грязями було без особливих пристроїв – безпосередньо на березі лиману.

У 1841 р. були побудовані більш упоряджені купальні, кам'яний будинок з ваннами та декількома житловими кімнатами. До 1853 р. Куяльницький курорт нараховував вже 20 житлових будинків. Приблизно з цього часу до 1868 р. курорт поступово став занепадати та практично перестав існувати як лікувальний заклад. Тільки в 1868 р. міська дума м. Одеси прийняла рішення про поновлення курорту. З 1873 р., після відкриття залізничного руху сполученням м. Одеса – сан. Куяльник, почалася інтенсивна забудова курорту. У цей же період на березі лиману були побудовані дерев'яні бараки для малозабезпеченого населення. У 1890 р. міською думою м. Одеси було прийняте рішення про розширення та реконструкцію курорту, а через два роки вже була побудована нова грязьова лікарня. У 1898 р. до курорту був підведений міський водопровід.

До 1941 р. Куяльницький курорт був перетворений у зразкову здравницю. Працювали дев'ять санаторіїв, готель і грязьова лікарня. Значно був розширений курортний парк. Усі санаторії були обладнані каналізацією. Стічні води за допомогою системи перекачувальних станцій подавалися на спеціально організовані південніше лиману поля зрошення.

В післявоєнні роки курорт був швидко відновлений і розширений за рахунок будівництва нових корпусів. Вже в 50-60 рр. Куяльницький курорт був одним з найкращих грязьових курортів СРСР.

На сьогодні на курорті функціонує ДП «Клінічний санаторій ім. Пирогова», що належить ЗАТ "Укрпрофоздоровниця". На курорті традиційно лікують захворювання хребта та суглобів, нервової системи та статевих органів, як жінок так і чоловіків. Лиманотерапія з успіхом застосовується також у лікуванні захворювань шкіри, зокрема, псоріазу. Для лікування застосовуються мулово-сульфідні грязі, ропа Куяльницького лиману та два типи мінеральної води: з джерела палеогенового горизонту для зовнішнього застосування, а в кюветі курорту для внутрішнього вжитку використовується мінеральна вода Сарматського горизонту Куяльницького родовища.

Станом на 1975 р. геологічні запаси лікувальних грязей складали: чорного мулу – 15029 тис. м³ або 21500 тис. тон (при середній питомій вазі чорного мулу 1,43 г/см³); чорного та темно-сірого мулу – 23848 тис. м³ або 34500 тис. тон. Експлуатаційні запаси чорного мулу становили 11570 тис. м³ або 16550 тис. тон. Сумарні експлуатаційні запаси (за винятком площ санітарно-бактеріологічного забруднення) чорного та темно-сірого мулу складали 19680 тис. м³ або 28500 тис. тон, а з урахуванням коефіцієнта експлуатації балансові запаси становили 15327 тис. м³ або 22200 тис. тон.

У 2009 році запаси лікувальних грязей (пелоїдів) в південній частині лиману на двох ділянках першочергових робіт було оцінено станом на 1.01.09р.

за затверджено ДКЗ України (протокол від 22.01.2009р. № 1695) в обсязі 191 тис. м³ за категорією В.

Потреба в лікувальних грязей складає орієнтовно до 35 тис. тон на рік. Запаси тільки в південній частині лиману (2380 тис. тон) здатні забезпечити лікувальними грязями Одеський курортний район приблизно на 70 років; запаси ж грязей усього лиману, в умовах природного гідрологічного режиму, за рахунок постійного утворення молодого мулу, практично невичерпні.

Постановою Ради міністрів Української РСР «*О границах округа и зон санитарной охраны курорта Куяльник в Одесской области*» від 7 березня 1985 року № 102 Куяльницький лиман офіційно був визнаний курортом Куяльник загальнодержавного значення, а також були затверджені границі округу за зон санітарної охорони курорту у відповідності з діючою на той час нормативною базою.

Постановою Кабінету міністрів України «*Про затвердження переліку водних об'єктів, що відносяться до категорії лікувальних*» № 1499 від 11.12.1996р. Куяльницький лиман включено до **Переліку водних об'єктів, що відносяться до категорії лікувальних**. Крім того, у відповідності до статті 5 ВКУ Куяльницький лиман як лікувальний водний об'єкт є **об'єктом загальнодержавного значення**.

Стаття 47 Земельного Кодексу України визначає, що «*до земель оздоровчого призначення належать землі, що мають природні лікувальні властивості, які використовуються або можуть використовуватися для профілактики захворювань і лікування людей*».

Таким чином, Куяльницький лиман на сьогодні є **лікувальним водним об'єктом загальнодержавного значення** та належить до категорії **земель оздоровчого призначення**. Цей висновок щодо правового статусу лиману був закріплений у рішенні Одеської обласної ради від 04.07.2013р. № 830-VI «*Про внесення змін до рішення обласної ради від 24 квітня 2013 року № 775-VI «Про затвердження Схеми планування території Одеської області та Схеми планування територій курортно-оздоровчого та рекреаційного призначення Одеської області*».

Створення на природних територіях Куяльницького лиману курорту державного значення не суперечить та не стане завадою для подальшого створення на цих територіях національного природного парку «Куяльницький», так як згідно Земельного Кодексу України землі оздоровчого призначення можуть бути включені до об'єктів природно-заповідного фонду зі зміною свого цільового призначення на «землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення».

Узагальнюючи, можна зробити беззаперечний висновок, що природна територія Куяльницького лиману має особливо цінні та унікальні природні

лікувальні ресурси, які відповідають вимогам статті 6 Закону України «Про курорти» і вже використовуються з метою лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань, та ця територія **повністю відповідає вимогам статей 4 та 7 Закону України «Про курорти» щодо курортів державного значення.**

Ректор Одеського державного
екологічного університету,
керівник депутатської групи «Куяльник»

С.М. Степаненко

Директор ДУ «Український НДІ
Медичної реабілітації та курортології
МОЗ України»

К.Б. Бабов